

2025-06-12

Beskrivning av naturreservatet Kalvholmen i Luleå kommun

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Naturreservatet Kalvholmen
Kommun:	Luleå kommun
Län:	Norrbottens län
Area:	219 ha (varav land 153 ha)
Berörda fastigheter och ägare:	Hertsön 11:1, Luleå kommun
Sameby:	Gällivare skogssameby
Förvaltare:	Luleå kommun

Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara ett skogsområdes värdefulla naturmiljö med dess förutsättningar att hysa stor biologisk mångfald. Skogsbiotoper, stränder, våtmarker och andra naturtyper ska få utvecklas naturligt, liksom de processer och strukturer som präglar dessa miljöer. Syftet är även att de delar som idag har lägre naturvärden ska utvecklas mot naturligt tillstånd. Området ska ge förutsättningar för att ingående naturtypers naturligt associerade habitat och arter ska kunna fortleva och sprida sig. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte även att tillgodose behovet av naturupplevelser, friluftsliv och rekreation i ett tätortsnära naturområde. Häst- och ridverksamhetens förutsättningar ska särskilt beaktas. Lämningar av tidigare mänsklig verksamhet ger kulturhistoriska värden som också ska värnas.

Syftet ska nås genom att:

- Gynna ett lättillgängligt friluftsliv i tätortsnatur där besökare ska kunna tillgodogöra sig upplevelsevärden relaterade till naturligt utvecklad skog och andra naturtyper.
- Bevara en landskapstyp med viktiga naturgeografiska värden som utvecklats som följd av den senaste istiden och efterföljande landhöjning ur havet.

2025-06-12

- Tillgodose funktionen som värdekärna i anslutning till en viktig ekologisk och social grön korridor i stadsbygdens grönstruktur.
- Området undantas från skogsbruk, exploateringar och andra verksamheter som kan skada värden för naturmiljö, friluftsliv och kulturmiljö.
- Äldre skog med därtill förknippade strukturer, substrat och arter bevaras och utvecklas för sina naturvärden. Det innebär bland annat att gamla träd ska gynnas vid skötseln och död ved ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.
- Naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Bränder kan dock släckas vid behov.
- Påverkad skog utvecklas mot högre naturvärden genom att lämnas för fri utveckling eller genom riktad skötsel där så lämpligt.
- Lövskog och lövträd gynnas generellt om det inte står i konflikt med bevarandet av annan värdefull skogstyp.
- Kulturmiljöer (t ex tomtplatser, husgrunder och stenmurar) sköts så att deras karaktär, natur- och kulturmiljövärden bevaras och utvecklas.
- Naturvärden knutna till strandskog och landhöjningssuccessioner bevaras och utvecklas. Det innebär att sådana biotoper i huvudsak lämnas för fri utveckling, men begränsade åtgärder för att gynna värden knutna till lövträd och lövskog kan bli aktuella.
- Området är tillgängliggjort för friluftslivet genom lämpliga anläggningar, exempelvis iordningsställda ridvägar, stigar, grillplatser, utsiktsplatser och informationstavlor.
- Naturreservatet etiketteras som "hästreservat" på så sätt att det framgår av skyltning och annan information att häst- och ridverksamheten är prioriterad i området och att besök ska ske med hänsyn till detta.
- Längs markerade stigar kan högre grad av öppenhet i vegetationen eftersträvas, för tillgänglighet och trygghet. Men av pedagogiska skäl bör stigar även finnas i mer naturligt utvecklad skog.
- Skötsel och utvecklande av anläggningar för friluftslivet sker med stor hänsyn till de naturvärden som naturreservatet avser skydda.

2025-06-12

- Det friluftsliv som tillåts i området och de anläggningar som iordningsställs för detta endast avser ickestörande, lättare aktiviteter såsom ridning, vandring, skidåkning, bär- och svampplockning, motion, träning och dylikt. Motoriserade aktiviteter, tävlingsverksamhet, bullrande eller på annat sätt störande aktiviteter tillåts inte – särskilt inte sådant som kan komma i konflikt med ridintresset.
- Området sköts genom fastställd skötselplan.

Skälen för beslutet

Skälen för bildandet av naturreservatet är de höga naturvärdena knutna till en omväxlande skogsmiljö med bland annat ett stort inslag av lövträd. Här finns varierade barrblandskogar på frisk mark, men även fuktigare och frodigare lövdominerade områden, bland annat i form av landhöjningsskogar i de strandnära delarna och igenväxande gamla odlingar samt våtmarker, som alla bidrar till reservatets skyddsvärde. Området har likväl höga rekreativa värden med framför allt stor betydelse för tätortsnära häst- och ridverksamhet. Stall, ridanläggning och ridvägar ger förutsättningar för verksamhetens utövande och utveckling.

Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets natur- och rekreationsvärden förstörs.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. Bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar samt skada, ta bort eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar eller delar därav.
2. Skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t ex genom att spränga, borra, schakta, dika, dämna, utfylla, anordna upp-lag, tippa, gräva, muddra eller bedriva täkt i någon form.
3. Uppföra byggnad eller annan anläggning.
4. Anlägga väg.
5. Släppa ut eller sprida gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen.

2025-06-12

6. Plantera eller föra in växt-, djur- eller svampart.
7. Framföra motordrivet fordon, inklusive terrängskoter, i reservatets landområde. Avseende terrängskoter gäller förbudet inom område markerat i kartan i bilaga 3.

Vidare är det utan Luleå kommuns tillstånd inom hela reservatet förbjudet att:

8. Sätta upp tavla, plakat eller skylt.
9. Anlägga stängsel eller ledning i luft, mark eller vatten.

Undantag från föreskrifterna i punkt A:

1. Ovanstående föreskrifter, A 1-9, gäller inte inom område markerat i kartan i bilaga 4 till detta beslut.
2. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet (och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § i detta beslut).
3. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för drift och underhåll av vägar, befintliga byggnader och andra anläggningar.
4. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för underhåll och utvecklande av stigar, spår, ridvägar och andra mindre anläggningar för friluftslivets behov.
5. Stängsel för hästar i hagar och betesmarker får uppföras utan tillstånd.
6. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för uppförande av anläggningar eller utförande av åtgärder som syftar till att förbättra vattenkvaliteten i Hertsöfjärden. Åtgärder som påverkar naturvärden och/eller rekreativvärden ska anmälas för samråd med länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § miljöbalken, i det fall de inte prövas enligt annat lagrum i miljöbalken.
7. Ledningsgator får röjas och trädsäkras i enlighet med tillämpliga föreskrifter för respektive ledning.
8. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för bekämpning av invasiva främmande arter.
9. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för undersökningar, sanering, efterkontroll och skötsel av nedlagd deponi.
10. Motordrivna fordon får framföras på därför avsedda vägar om inte annat framgår av skyltning. Undantaget gäller ej för terrängskoter.

2025-06-12

11. Motordrivna fordon får köras i enlighet med de undantag som anges i 1 § terrängkörningsförordningen (1978:594).

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktigas att tåla att följande åtgärder kan komma att utföras för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Utmärkning av reservatet.
2. Uppsättning och underhåll av informationsskyltar.
3. Anläggande och underhåll av ridvägar, stigar, spår och andra anläggningar för friluftslivets behov.
4. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.
5. Genomförande av återkommande naturvårdsinriktade och för friluftsliv och kulturmiljövärden gynnande skötselåtgärder, såsom avverkning av träd för att gynna naturvärdesträd, röja bort gran för att gynna lövträd, röjning av buskar och träd på mark med öppen ört- och gräsdominerad vegetation, underhåll av brynvegetation, slåtter, röjning och gallring längs vissa stigar för att skapa glesa och luckiga bestånd, eller annan åtgärd för att gynna skogsstruktur och trädslagsblandning som är gynnsam ur naturvårdessynpunkt och för förutsättningarna för rödlistade eller på annat sätt missgynnade eller skyddsvärda arter.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. Skada mark eller vegetation, inklusive döda stående eller liggande träd och delar därav, eller i övrigt genom att t ex gräva upp eller plocka mossor, lavar och svampar, eller gräva upp örter, gräs, halvgräs och ormbunkar.
2. Skada eller störa djurlivet, t.ex. genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt samt att fånga, flytta eller döda däggdjur, fåglar, kräldjur eller groddjur.
3. Förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t ex borra, hacka, spränga, inrista, gräva eller måla.

2025-06-12

4. Sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, göra inskrift eller andra markeringar på träd eller i naturen i övrigt.
5. Fånga eller insamla ryggradslösa djur.
6. Elda, annat än i av naturvårdsförvaltaren iordningställda eldstäder.
7. Medföra ej kopplad hund, katt eller annat sällskapsdjur.
8. Framföra motordrivet fordon, inklusive terrängskoter, i reservatets landområde. Avseende terrängskoter gäller förbudet inom område markerat i kartan i bilaga 3.
9. Framföra vattensskoter.
10. Ta ved. Endast egen medhavd ved eller ved från av förvaltaren iordningställda vedförråd får användas.
11. Cykla.
12. Ej utan naturreservatsförvaltarens tillstånd anordna organiserade tävlingar eller arrangemang.

Undantag från föreskrifterna i punkt C:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet.
2. Bär- och matsvampplockning är tillåtet i området.
3. Fiske och jakt i enlighet med gällande lagstiftning är tillåtet i området.
4. Motordrivna fordon och cykel får framföras på därför avsedda vägar om inte annat framgår av skyltning. Undantaget gäller ej för terrängskoter.
5. Motordrivna fordon får köras i enlighet med de undantag som anges i 1 § terrängkörningsförordningen (1978:594).
6. Tävlingar och arrangemang knutna till häst- och ridverksamhet är tillåtna i området.

Andra föreskrifter och bestämmelser som gäller för området

Förbud mot terrängkörning

Huvuddelen av reservatets landområde omfattas av ett förbud mot körning i terräng med motordrivet fordon, beslutat av Luleå kommun. Förbudsområdet överensstämmer avseende terrängskoter med det område som reservatsföreskrifterna anger och som är markerat i kartan i bilaga 3.

2025-06-12

Detaljplaner

Huvuddelen av området omfattas av detaljplan där angiven användning är "Friluftsområde med ridverksamhet" med en beteckning som anger "Mark där naturområdet ska bevaras och hållas tillgängligt för allmänheten".

Området angränsar direkt mot en detaljplan för ett nytt industriområde, Hert-söfältet. Delen som angränsar mot reservatet har angiven markanvändning "Natur", vilket ger en skyddszon på ca 300 meter mot industritomterna. Planen är under pågående revidering med syfte att expandera industrimarken. Naturreservatets avgränsning och markanspråken i den pågående planprocessen har avpassats för att optimera behoven och samtidigt skydda förekommande natur- och rekreationsvärden inom naturreservatet.

Redogörelse för ärendet

Kalvholmen har varit reserverat för friluftslivsändamål med inriktning på ridverksamhet sedan åtminstone 1990-talet. I den fördjupade översiktsplanen för Luleå tätort som antogs 1993 rekommenderas att anläggningar för friluftsliv skulle prioriteras, hänvisandes till den sedan 1991 gällande detaljplanen för området.

Områdets flora uppmärksammades i en inventering utförd av Sture Westerberg 1991 och i kommunens naturvårdsplan klassades delar av skogen sedan som mycket höga naturvärden. I en lövskogsinventering som kommunen utförde 2012 bedömdes flera delområden ha hög kvalitet för de organismer som för sin livscykel är beroende för lövträd och död lövved.

I kommunens översiktsplan från 2013 angavs ett antal områden som utredningsområden för nya naturreservat, där Kalvholmen var ett av de utpekade områdena, och som en följd av detta gav kommunstyrelsen i uppdrag till dåvarande samhällsutvecklingskontoret att ta fram förslag till beslut om naturreservatsbildning (2016-12-05 § 282).

I Grönplan Luleå som antogs av kommunstyrelsen 2020 angavs Kalvholmen som en betydelsefull del i den övergripande grönstrukturen med höga värden för ekosystemtjänsterna biologisk mångfald och rekreation och hälsa.

Den nu gällande översiktsplanen (antagen 2021) pekar fortsatt ut Kalvholmen som ett framtida kommunalt naturreservat och kommunstyrelsen beslutade 2024-03-11 § 84 att ge i uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen att ta fram beslutshandlingar för naturreservatet med målsättningen om ett bildande under 2025.

Ärendet har remitterats till länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Gällivare skogs-sameby, Lumire, Luleå Energi, Naturskyddsföreningen i Luleå, Norrbottens or-

2025-06-12

nitologiska förening, Friluftsförbundet i Luleå, Luleå jaktvårdsklubb, Luleå ridklubb, Hertsö stalldrängar samt Luleå ryttarförening.

Yttranden har inkommit från flertalet av remissinstanserna, enligt nedan. Kommunens kommentarer, ställningstaganden och eventuella ändringar som följd av yttrandena markeras *kursivt*.

Länsstyrelsen meddelar att de ser positivt på att kommunen inrättar naturreservatet och har inga synpunkter i övrigt.

Skogsstyrelsen har framfört synpunkter om ett utpekat lövrikt skogsområde inom naturreservatet som de anser bör skötas så att andelen äldre lövträd bibehålls eller ökar. *Berörda delområden i skötselplanen ger i huvudsak utrymme för efterfrågad skötsel och synpunkten föranleder ingen ändring.*

Luleå jaktvårdsklubb avger ingen erinran men framför att de välkomnar att fiske och jakt ska vara tillåtet i området.

Norrbottnens ornitologiska förening framför synpunkter om önskvärda nya anläggningar i området, såsom rastplats med utsiktsplattform och även uppsättande av slaguggleholkar. Man framför även synpunkten att det är viktigt att strandskogen mellan Kalvholmen och Gräsörenbron skyddas. *Tillkommande anläggningar för fågelskådning och annan rekreation är en möjlighet inom naturreservatet, men inget som beslutas om vid bildandet av reservatet. Strandskogen närmast Kalvholmen skyddas i reservatet, medan resterande del inte ingår. Synpunkterna föranleder ingen ändring.*

Lumire framför att kullarna av schaktmassor (delområde 12 i skötselplanen) är att betrakta som en nedlagd deponi och att nödvändiga åtgärder som rör skötsel, efterkontroll, undersökningar, information och sanering i och vid delområdet inte bör förhindras vid bildande av naturreservatet. I övrigt har man inga erinringar. *Ett nytt undantag från A-föreskrifterna har införts där efterfrågade åtgärder om sanering etc medges.*

Gällivare skogssameby meddelar att de inte har något att erinra mot reservatsbildningen och att de ser positivt på att områden med höga naturvärden ges långsiktigt skydd. Man ber också att kommunen i fortsatt planering, förvaltning och skötsel av reservatet tar hänsyn till renar och renskötsel. *Skötseln kommer att ske med denna hänsyn. Att bevara och utveckla naturvärden knutna till äldre skog med kontinuitet är generellt gynnsamt för renar och renbete.*

Luleå ridklubb har inkommit med ett yttrande som även Hertsö stalldrängar och Luleå ryttarförening står bakom. Man ställer sig positiv till att reservatet bildas och välkomnar särskilt att reservatet beskrivs som ett "hästreservat",

2025-06-12

där häst- och ridverksamheten är prioriterad. Synpunkterna rör innehållet i skyltning, information, skoterförbud och ridvägarnas omfattning och märkning. *Dessa synpunkter tas om hand av kommunen och blir ett underlag för framtida utformning av skyltar etc, men föranleder ingen ändring eller komplettering av reservatsbildningshandlingarna.* Luleå ridklubb har även mätt in befintliga ridstigar som de delgivit kommunen. *Stigarna läggs in i skötselplanens karta över anläggningar och information.*

Man framför också en synpunkt om att hästthagarna i en del av området sommartid bör kunna expanderas in i angränsade skog för att erbjuda möjlighet till skydd och skugga. *Synpunkten har tillmötesgått genom att skötselplanens mål och skötselbeskrivning kompletterats för att möjliggöra detta.* Man föreslår även undantagsregler för oförutsedda och exceptionella händelser där man kan bli tvungen att vidta åtgärder som kan ligga i konflikt med reservatets föreskrifter, till exempel vid brand eller annan oförutsedd händelse som måste lösas genom upprättandet av provisoriska anläggningar eller andra ytbehov. *En viss möjlighet att söka dispens från reservatsföreskrifter finns i miljöbalken. Vid akuta behov kan man annars luta sig mot brottsbalkens allmänna grunder för ansvarsfrihet, där man bland annat kan åberopa nöd "när fara hotar liv, hälsa, egendom eller något annat viktigt av rättsordningen skyddat intresse." (24:4 2 st BrB). Det är svårt att gardera sig för alla oförutsebara händelser och formulera undantag för dessa vid reservatsbildning. Synpunkten föranleder därför ingen ändring.*

Kommunens planering av ett angränsande nytt verksamhetsområde pågår parallellt med reservatsbildningsprocessen. För att inte bygga in en eventuell konflikt om markanspråk har gränsen för reservatet justerats något sedan remissversionen. Det är ca 1 ha av skog med begränsade värden för reservatets syfte som har lyfts ut ur reservatet.

Kommunens bedömning

Området utgör ett tätortsnära naturområde som är värdefullt såväl ur naturvårdssynpunkt som för rekreation. Reservatet omfattar skogar och andra naturtyper som hyser förutsättningar för en stor mångfald av växter och djur knutna till opåverkade miljöer. I området förekommer ett flertal rödlistade, fridlysta och andra ovanliga arter. Mot bakgrund av närheten till tätorten och bebyggelsen i angränsande bostadsområde har området också stor betydelse för friluftslivsaktiviteter och upplevelsen av orörd natur. Möjligheterna till ridning i områdets skog är en särskilt betydelsefull aspekt och utgör ett av de viktigaste värdena som reservatet avser skydda.

Skogsavverkning, dikning eller andra åtgärder som skadar mark eller vegetation på land eller i vatten, byggande av anläggningar eller andra exploateringar skulle innebära att områdets naturvärden och opåverkade och ostörda karaktär förstörs. Sådana åtgärder riskerar även att hindra eller avhålla all-

2025-06-12

mänhetens tillgång till naturområdet. Med tanke på skogens historik och struktur har den goda förutsättningar att stärka naturvärdena ytterligare om den tillåts utvecklas genom naturliga processer och hänsynsfull skötsel. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Ett reservatsbildande av området ligger i linje med arbetet mot uppfyllandet av nationella och regionala miljökvalitetsmål. Naturreservatet bidrar till att målen *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker* och *God bebyggd miljö* kan uppfyllas. Bland de globala Agenda 2030-målen berörs främst mål 15, *Ekosystem och Biologisk mångfald* samt mål 3 *God hälsa och välbefinnande*. Kalvholmens geografiska läge ger goda förutsättningar för att bidra till folkhälsan. Inom den nationella folkhälsopolitikens målområde 5, Boende och närmiljö, påtalas att grönska och natur är viktiga resurser för hälsa som gynnar fysisk aktivitet, lek och friluftsliv. Tillgänglighet till bostadsnära natur kan ha särskilt stor betydelse för socioekonomiskt svagare grupper. Reservatsbildandet bidrar uppenbart till Sveriges samtliga tio friluftslivsmål. Barnkonventionens barnperspektiv tillgodoses, inte minst med tanke på att reservatet säkerställer området för den organiserade ridverksamheten.

Luleå kommun bedömer att en naturreservatsbildning är förenligt med kommunens översiktsplan. Där anges markanvändningen Natur med rekommendationen att området ska utredas som nytt naturreservat. I gällande detaljplan för området är användningen "Friluftsområde med ridverksamhet" med en beteckning som anger "Mark där naturområdet ska bevaras och hållas tillgängligt för allmänheten". Kommunen bedömer att bildandet av reservatet inte strider mot planbestämmelserna och att beslutet därmed är förenligt med 7 kap 8 § miljöbalken.

Reservatet ingår i ett område som är av betydelse för totalförsvaret och Luleå flygplats och som enligt 3 kap 8-9 § miljöbalken så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka dessa intressen. Luleå kommun bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt försvårar bedrivandet av dessa verksamheter. Området ligger också inom riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap § 2 och kommunen bedömer att reservatsbildningen inte heller påverkar det riksintresset i negativ riktning. Luleå kommun bedömer därför att reservatsbeslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

Luleå kommun finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap 25 § miljöbalken att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som gjorts är nödvändiga för att bevara de höga natur- och rekreationsvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte.

2025-06-12

Beskrivning av området

Area: ca 219 ha, varav land ca 153 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 117 ha, varav produktiv skog ca 108 ha
Öppen våtmark ca 11 ha
Strandäng ca 6 ha
Kulturmark ca 3 ha
Övrig mark ca 16 ha
Vattenområde ca 66 ha

Naturreservatet utgörs av Kalvholmen och anslutande landområde mot bostadsområdet Hertsön. Kalvholmen utgörs idag av en halvö i Hertsöfjärden där den omsluts av vatten på tre sidor. De yttre delarna av holmen är de äldsta och högst belägna där de som mest har en höjd på ca 14 m ö h. Den forna ön växte genom landhöjningen samman med fastlandet genom att sundet, som på äldre kartor benämns Snålsladan, slöts vid det förra sekelskiftet. Därefter har landet successivt höjts till dagens nivå och spåren av sundet syns i landskapet idag genom det stråk av myrmark som avgränsar själva Kalvholmen mot "fastlandet".

Sedan Hertsöfjärden dämades upp i samband med att industrimarken på Svar-tön anlades på 1970-talet har landhöjningens effekter avstannat, vilket bland annat får följden att Kalvholmens landtillväxt inte längre pågår som förr. Det får även ekologiska följder både i vattenmiljön och i reservatets strandzon där vattenståndsfuktuationernas och isskavningens effekter som annars präglar Bottenvikens naturliga strandmiljöer här tydligt har minskat. Om fördämningen vid Gräsörenbron finns kvar kommer Hertsöfjärden framgent att successivt utvecklas alltmer mot sjölika förhållanden.

Jordarterna i reservatet är huvudsakligen morän i de högre delarna av själva Kalvholmen och på andra före detta grund och öar som Kattgrundet och Kråkören. I de lägre delarna breder finsediment ut sig, ställvis överlagrat av ett tunt torvlager. Den underliggande berggrunden består av gnejsig granodiorit som sällan går i dagen inom området, utom på Kalvholmens högsta del där den framträder på ett par ställen.

Området präglas av en historia av tidigare småskaligt jordbruk med skogsbete och enstaka mindre tomtetableringar. Idag har naturen återtagit det mesta, vilket tillsammans med landhöjningen skapat den nuvarande beskogade halvön med dess goda förutsättningar för biologisk mångfald. Dagens ridanläggning är belägen där ett större gårdsställe fanns med dess omgivande odlingsmarker, vilka idag används som hästthagar. I övrigt märks de gamla bosättningarna främst som namn på dagens kartor, Kråkören och Vallvik med deras igenväxande inägor. Vid Björkvik och vid stranden ute på Kalvholmen fanns

2025-06-12

under några decennier på 1900-talet sommarstugor som revs bort i samband med stålverk 80-epoken.

Barrblandskog med ett stort lövinslag dominerar på halvön. Markförhållandena ger friska till torra vegetationstyper på moränen i de högre delarna av området. De våtare partierna längs stränderna och vid det forna sundet mot fastlandet intas av mer rena lövskogar av skiftande karaktär. Sundet upptas idag av strandsumpkärr som till del ännu är öppna men som i torrare delar tättnar med ung björkskog.

Barrblandskogen inne på ön är av varierande ålder, struktur och trädslagsblandning. Gran dominerar med inslag av björk och tall. Fläckvis finns åldrar på upp emot 200 år i bestånden. Trots den brukade karaktären finns ett flertal rödlista naturskogsarter som visar på kontinuitet i skogsskikt och struktur. Bland annat har granticka, ullticka, blackticka, gränsticka, ulltickeporing och harticka påträffats. Bland skogslevande fåglar kan nämnas tretåig hackspett, spillkråka och järpe. Ett tecken på det gamla skogsbetet är den allmänna förekomsten av enbuskar. Skogen är ännu relativt gles och luckig vilket ger förutsättningar för en varierande struktur allteftersom de naturliga successionerna får fortgå.

Överlag är barrblandskogen av frisk ristyp där fält- och bottenskiktet karaktäriseras av lingon, blåbär, revlumner och kråkbär. Strandskogar följer i stort sett hela Kalvholmens västra, södra och östra sida med lövrika skogar som varierar i djup och trädslagsblandning och där död ved förekommer i stor omfattning. Spår efter födosökande hackspettar och bohål ses på ett flertal träd. Gråal, jolster, viden och björk dominerar. Vid de gamla sommarstugetomterna ses rester av trädgårdsväxter samt gamla solitära björkar och granar.

På fastlandssidan, vid Vallvik och Kråkören, är lövdominansen stor på de gamla odlingarna. Skogen har här vuxit till sig och börjar uppvisa naturvärdeshöjande kvaliteter med ett allt ökande inslag av död ved.

En avvikande miljö är de kullar av schaktmassor som lagts upp söder om koloniområdet. Vegetationen är en gles och luckig lövskog över ett fältskikt som präglas av näringsrika förhållanden med brännässlor, hallon, hundkex m.m. Trots de artificiella förutsättningarna har området potential att utveckla naturvärden knutna till lövskog och även som rekreationsområde för människor. Området utgör en nedlagd deponi som eventuellt kan komma att saneras i framtiden, men inga konkreta planer finns i dagsläget.

Hertsöfjärden är en välkänd fågellokal och det vattenområde som ingår i naturreservatet utgör en viktig del, med rastande fåglar vår och höst. En lång

2025-06-12

rad noteringar av rödlistade arter har gjorts. Utter förekommer också i området.

Mot bakgrund av närheten till tätorten och bebyggelsen i angränsande bostadsområde har området också stor betydelse för friluftslivsaktiviteter och upplevelsen av orörd natur. Möjligheterna till ridning i områdets skog är en särskilt betydelsefull aspekt. Ridanläggningen i reservatet är sedan länge väletablerad med rasthagar på de gamla odlingstegarna och ridvägar runtom Kalvholmen. En före detta sommarstugetomt i Björkvik utgör idag ett fint utflyktsmål med grillplats och utsikt mot fjärden.

Hur man överklagar

Beslut om bildande av naturreservatet Kalvholmen kan överklagas hos länsstyrelsen enligt bilaga 5.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken, vilka gäller omedelbart.

Bilagor

1. Naturreservatets avgränsning
2. Översiktskarta
3. Förbudsområde för terrängskoter
4. Område för undantag från reservatsföreskrifter A 1-9
5. Hur man överklagar
6. Skötselplan

Bilaga 1

Naturresevatets avgränsning

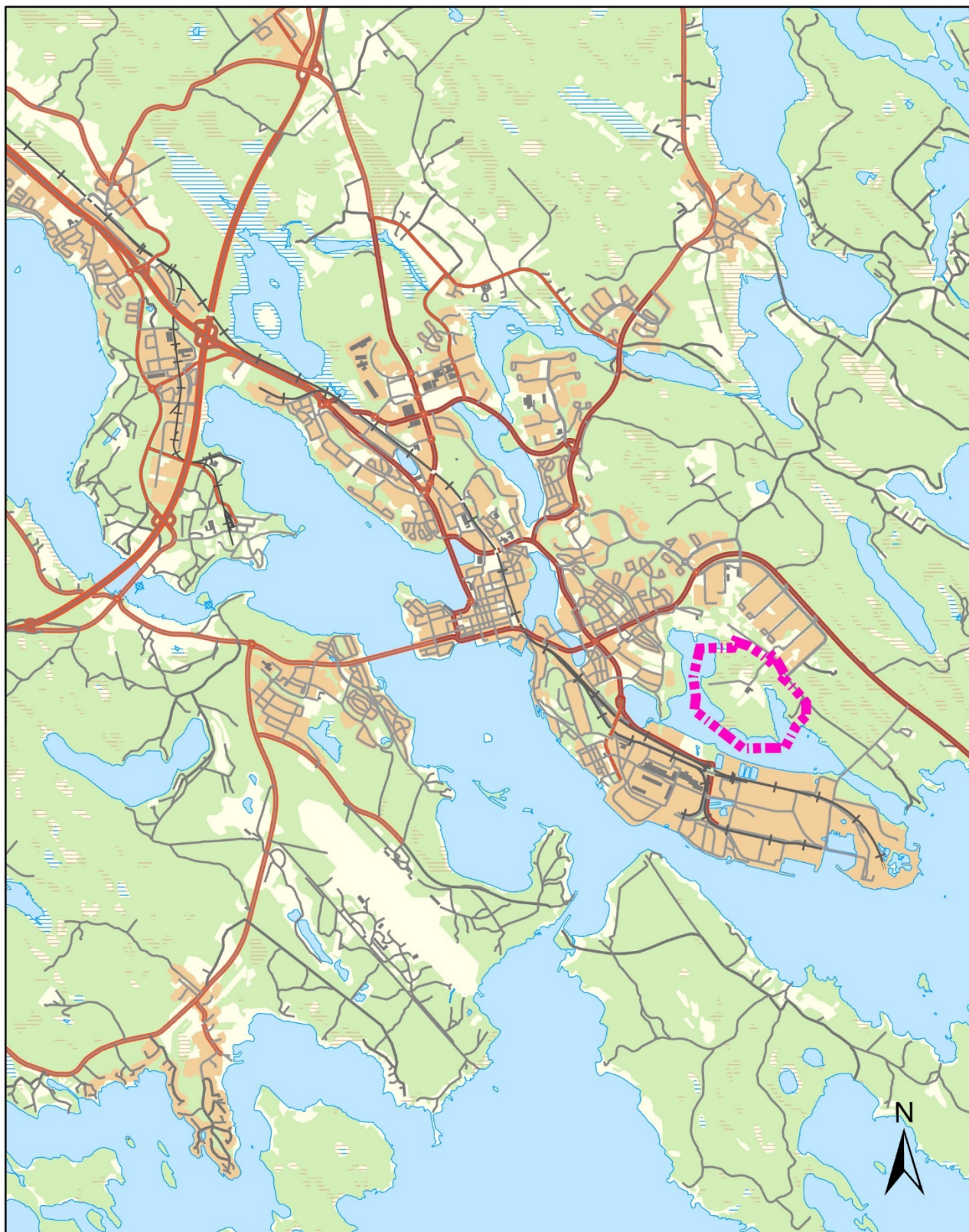

 Gräns för naturresevatet Kalvholmen

Bilaga 2

Översiktskarta

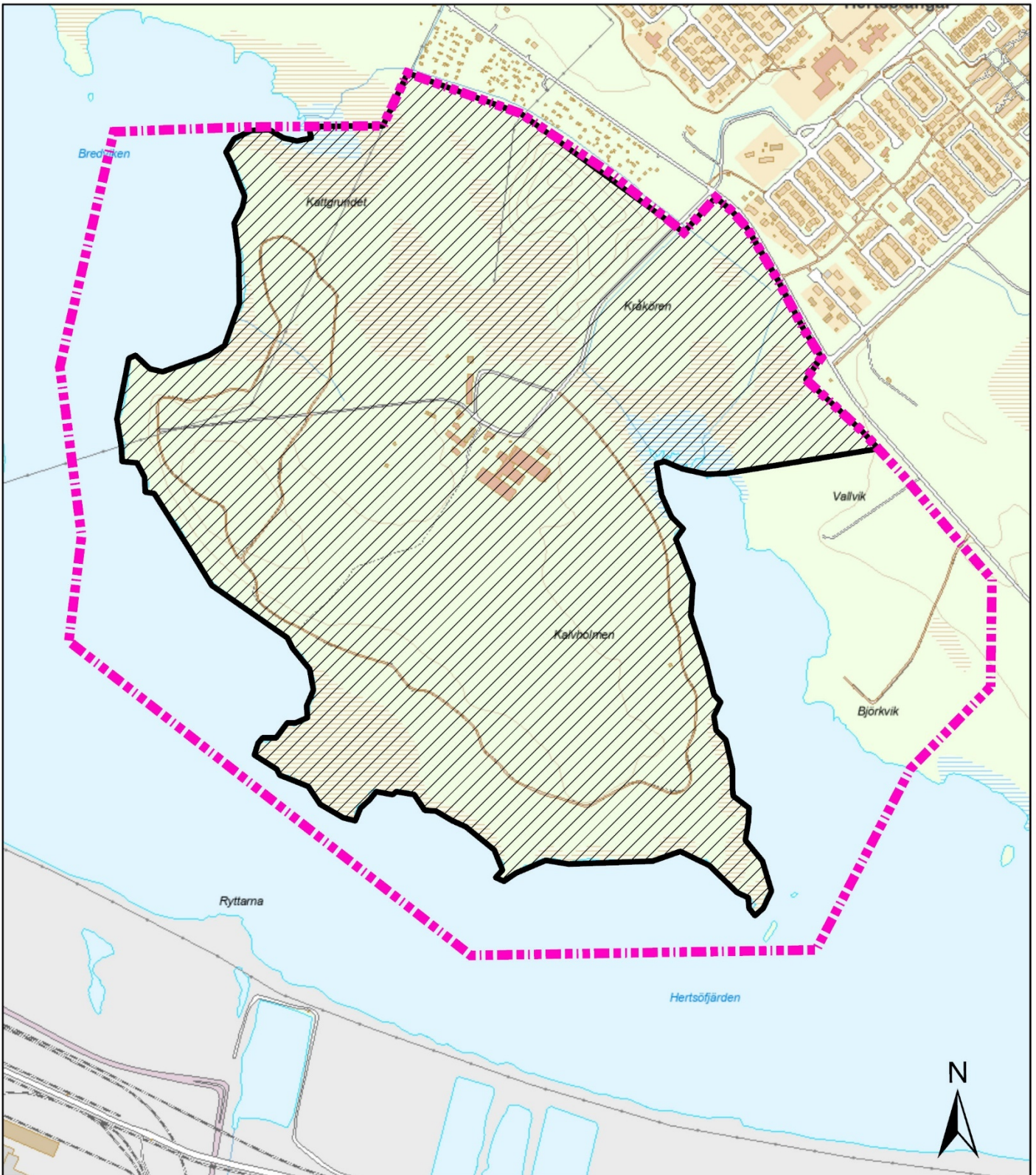

 Gräns för naturreservatet Kalvholmen

Bilaga 3

Förbudsområde för terrängskoter

 Gräns för naturreservatet Kalvholmen
 Förbud mot terrängskoter

0 0,5 1 Kilometer

Bilaga 4

Område för undantag från reservatsföreskrifter A 1-9

 Gräns för naturreservatet Kalvholmen

 Undantag från föreskrifter A 1-9

0 0,5 1 Kilometer

Bilaga 5

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos länsstyrelsen.

Tala om vilket beslut ni överklagar eller om det är en del av beslutet ni överklagar. Ange också varför ni anser att beslutet är felaktigt och vilken ändring som ni vill ha.

Bifoga handlingar och annat som ni anser stöder er uppfattning,

Överklagandet skall lämnas in eller skickas till **Luleå kommun**. För att överklagandet skall kunna prövas måste handlingarna ha inkommit till kommunen senast **inom tre veckor** från den dag då ni fick del av beslutet.

Har ert överklagande kommit i rätt tid kommer handlingarna att skickas vidare till länsstyrelsen, om beslutsfattaren inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress, telefonnummer och e-postadress.

Överklagandet skickas till:

Luleå kommun
971 85 Luleå

eller via e-post:
lulea.kommun@lulea.se

Bilaga 6

Skötselplan för naturreservatet Kalvholmen

1. Allmänt

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av naturreservatet Kalvholmen. Vid planering och utförande av skötseln ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också följas.

2. Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara ett skogsområdes värdefulla naturmiljö med dess förutsättningar att hysa stor biologisk mångfald. Skogsbiotoper, stränder, våtmarker och andra naturtyper ska få utvecklas naturligt, liksom de processer och strukturer som präglar dessa miljöer. Syftet är även att de delar som idag har lägre naturvärden ska utvecklas mot naturligt tillstånd. Området ska ge förutsättningar för att ingående naturtypers naturligt associerade habitat och arter ska kunna fortleva och sprida sig. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte även att tillgodose behovet av naturupplevelser, friluftsliv och rekreation i ett tätortsnära naturområde. Häst- och ridverksamhetens förutsättningar ska särskilt beaktas. Lämningar av tidigare mänsklig verksamhet ger kulturhistoriska värden som också ska värnas.

Syftet ska nås genom att:

- Gynna ett lättillgängligt friluftsliv i tätortsnatur där besökare ska kunna tillgodogöra sig upplevelsevärden relaterade till naturligt utvecklad skog och andra naturtyper.
- Bevara en landskapstyp med viktiga naturgeografiska värden som utvecklats som följd av den senaste istiden och efterföljande landhöjning ur havet.
- Tillgodose funktionen som värdekärna i anslutning till en viktig ekologisk och social grön korridor i stadsbygdens grönstruktur.
- Området undantas från skogsbruk, exploateringar och andra verksamheter som kan skada värden för naturmiljö, friluftsliv och kulturmiljö.
- Äldre skog med därtill förknippade strukturer, substrat och arter bevaras och utvecklas för sina naturvärden. Det innebär bland annat att

2025-06-12

gamla träd ska gynnas vid skötseln och död ved ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.

- Naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Bränder kan dock släckas vid behov.
- Påverkad skog utvecklas mot högre naturvärden genom att lämnas för fri utveckling eller genom riktad skötsel där så lämpligt.
- Lövskog och lövträd gynnas generellt om det inte står i konflikt med bevarandet av annan värdefull skogstyp.
- Kulturmiljöer (t ex tomtplatser, husgrunder och stenmurar) sköts så att deras karaktär, natur- och kulturmiljövärden bevaras och utvecklas.
- Naturvärden knutna till strandskog och landhöjningssuccessioner bevaras och utvecklas. Det innebär att sådana biotoper i huvudsak lämnas för fri utveckling, men begränsade åtgärder för att gynna värden knutna till lövträd och lövskog kan bli aktuella.
- Området är tillgängliggjort för friluftslivet genom lämpliga anläggningar, exempelvis iordningsställda ridvägar, stigar, grillplatser, utsiktsplatser och informationstavlor.
- Naturreservatet etiketteras som "hästreservat" på så sätt att det framgår av skyltning och annan information att häst- och ridverksamheten är prioriterad i området och att besök ska ske med hänsyn till detta.
- Längs markerade stigar kan högre grad av öppenhet i vegetationen eftersträvas, för tillgänglighet och trygghet. Men av pedagogiska skäl bör stigar även finnas i mer naturligt utvecklad skog.
- Skötsel och utvecklande av anläggningar för friluftslivet sker med stor hänsyn till de naturvärden som naturreservatet avser skydda.
- Det friluftsliv som tillåts i området och de anläggningar som iordningsställs för detta endast avser ickestörande, lättare aktiviteter såsom ridning, vandring, skidåkning, bär- och svampplockning, motion, träning och dylikt. Motoriserade aktiviteter, tävlingsverksamhet, bullrande eller på annat sätt störande aktiviteter tillåts inte – särskilt inte sådant som kan komma i konflikt med ridintresset.
- Området sköts genom fastställd skötselplan.

2025-06-12

3. Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Naturreservatet Kalvholmen
Kommun:	Luleå kommun
Län:	Norrbottens län
Area:	219 ha (varav land 153 ha)
Berörda fastigheter och ägare:	Hertsön 11:1, Luleå kommun
Sameby:	Gällivare skogssameby
Förvaltare:	Luleå kommun

4. Beskrivning av området och dess värden

Naturtyper:	Skogsmark ca 117 ha, varav produktiv skog ca 108 ha Öppen våtmark ca 11 ha Strandäng ca 6 ha Kulturmark ca 3 ha Övrig mark ca 16 ha Vattenområde ca 66 ha
-------------	--

Naturreservatet utgörs av Kalvholmen och anslutande landområde mot bostadsområdet Hertsön. Kalvholmen utgörs idag av en halvö i Hertsöfjärden där den omsluts av vatten på tre sidor. De yttre delarna av holmen är de äldsta och högst belägna där de som mest har en höjd på ca 14 m ö h. Den forna ön växte genom landhöjningen samman med fastlandet genom att sundet, som på äldre kartor benämns Snålsladan, slöts vid det förra sekelskiftet. Därefter har landet successivt höjts till dagens nivå och spåren av sundet syns i landskapet idag genom det stråk av myrmark som avgränsar själva Kalvholmen mot "fastlandet" (se figur 1 nedan).

Sedan Hertsöfjärden dämades upp i samband med att industrimarken på Svar-tön anlades på 1970-talet har landhöjningens effekter avstannat, vilket bland annat får följden att Kalvholmens landtillväxt inte längre pågår som förr. Det får även ekologiska följder både i vattenmiljön och i reservatets strandzon där vattenståndsfuktuationernas och isskavningens effekter som annars präglar Bottenvikens naturliga strandmiljöer här tydligt har minskat. Om fördäm-

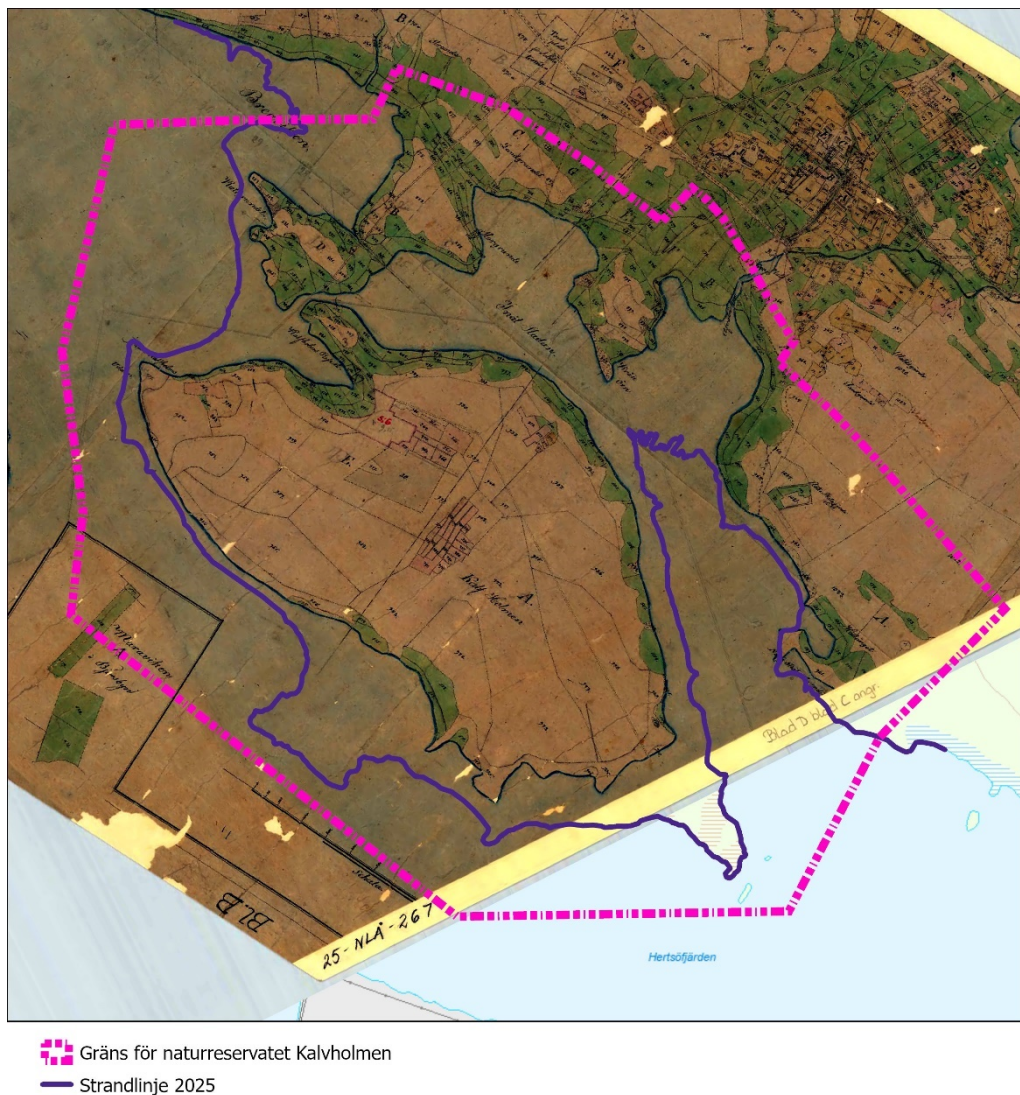
2025-06-12

ningen vid Gräsörenbron finns kvar kommer Hertsöfjärden framgent att successivt utvecklas alltmer mot sjölika förhållanden.

Jordarterna i reservatet är huvudsakligen morän i de högre delarna av själva Kalvholmen och på andra före detta grund och öar som Kattgrundet och Kråkören. I de lägre delarna breder finsediment ut sig, ställvis överlagrat av ett tunt torvlager. Den underliggande berggrunden består av gnejsig granodiorit som sällan går i dagen inom området, utom på Kalvholmens högsta del där den framträder på ett par ställen.

Området präglas av en historia av tidigare småskaligt jordbruk med skogsbete och enstaka mindre tomtetableringar. Idag har naturen återtagit det mesta, vilket tillsammans med landhöjningen skapat den nuvarande beskogade halvön med dess goda förutsättningar för biologisk mångfald. Dagens ridanläggning är belägen där ett större gårdsställe fanns med dess omgivande odlingsmarker, vilka idag används som hästhagar. I övrigt märks de gamla bosättningarna främst som namn på dagens kartor, Kråkören och Vallvik med deras igenväxande inägor. Vid Björkvik och vid stranden ute på Kalvholmen fanns under några decennier på 1900-talet sommarstugor som revs bort i samband med stålverk 80-epoken.

2025-06-12

Figur 1. Kalvholmen vid laga skifte 1835, med dagens strandlinje inlagd.

Barrblandskog med ett stort lövinslag dominerar på halvön. Markförhållandena ger friska till torra vegetationstyper på moränen i de högre delarna av området. De våtare partierna längs stränderna och vid det forna sundet mot fastlandet intas av mer rena lövskogar av skiftande karaktär. Sundet upptas idag av strandsumpkärr som till del ännu är öppna men som i torrare delar tättnar med ung björkskog.

Barrblandskogen inne på ön är av varierande ålder, struktur och trädslagsblandning. Gran dominerar med inslag av björk och tall. Fläckvis finns åldrar på upp emot 200 år i bestånden. Trots den brukade karaktären finns ett flertal rödlista naturskogsarter som visar på kontinuitet i skogsskikt och struktur. Bland annat har granticka, ullticka, blackticka, gränsticka, ulltickeporing och harticka påträffats. Bland skogslevande fåglar kan nämnas tretåig hackspett, spillkråka och järpe. Ett tecken på det gamla skogsbetet är den allmänna före-

2025-06-12

komsten av enbuskar. Skogen är ännu relativt gles och luckig vilket ger förutsättningar för en varierande struktur allteftersom de naturliga successionerna får fortgå.

Överlag är barrblandskogen av frisk ristyp där fält- och bottenskiktet karaktäriseras av lingon, blåbär, revlumner och kråkbär. Strandskogar följer i stort sett hela Kalvholmens västra, södra och östra sida med lövrika skogar som varierar i djup och trädslagsblandning och där död ved förekommer i stor omfattning. Spår efter födosökande hackspettar och bohål ses på ett flertal träd. Gråal, jolster, viden och björk dominerar. Vid de gamla sommarstugetomterna ses rester av trädgårdsväxter samt gamla solitära björkar och granar.

På fastlandssidan, vid Vallvik och Kråkören, är lövdominansen stor på de gamla odlingarna. Skogen har här vuxit till sig och börjar uppvisa naturvärdeshöjande kvaliteter med ett allt ökande inslag av död ved.

En avvikande miljö är de kullar av schaktmassor som lagts upp söder om koloniområdet. Vegetationen är en gles och luckig lövskog över ett fältskikt som präglas av näringsrika förhållanden med brännässlor, hallon, hundkex m.m. Trots de artificiella förutsättningarna har området potential att utveckla naturvärden knutna till lövskog och även som rekreationsområde för människor.

Hertsöfjärden är en välkänd fågellokal och det vattenområde som ingår i naturreservatet utgör en viktig del, med rastande fåglar vår och höst. En lång rad noteringar av rödlistade arter har gjorts. Utter förekommer också i området.

Mot bakgrund av närheten till tätorten och bebyggelsen i angränsande bostadsområde har området också stor betydelse för friluftslivsaktiviteter och upplevelsen av orörd natur. Möjligheterna till ridning i områdets skog är en särskilt betydelsefull aspekt. Ridanläggningen i reservatet är sedan länge väletablerad med rasthagar på de gamla odlingstegarna och ridvägar runtom Kalvholmen. En före detta sommarstugetomt i Björkvik utgör idag ett fint utflyktsmål med grillplats och utsikt mot fjärden.

5. Generella mål och åtgärder

5.1. Naturvärden

Skötsel mål

Det övergripande målet för skötseln är att bibehålla och höja de natur- och rekreationsvärden som är förknippade med en lövrik barrnatureskog, fritt utvecklade strandsuccessioner och våtmarker.

2025-06-12

Då områdets skogar har varierad struktur beroende på brukningshistorik och nyttjande är förutsättningarna att nå målet skiftande i olika delar. Historiskt har skogen till stora delar varit öppnare där skogsbete varit en faktor, vilket senare givit utrymme för en stor andel lövträd som vuxit in i bestånden. Om skogen helt lämnas till fri utveckling kan man förutse att naturliga processer kommer att innebära att allteftersom skogen tätnar, där framför allt gran tar över alltmer, så kommer lövskogsfasen så småningom att klinga av.

Det generella förhållningssättet är att skogen i reservatet ska lämnas för fri utveckling för att på så sätt ge möjlighet att utveckla strukturer som kännetecknar naturskogar; såsom höga maxåldrar, en större åldersspridning, en ökande andel död ved och där naturliga processer och störningar ska tillåtas ha ett naturligt förlopp. För att förlänga och vidmakthålla lövträdens närvaro och de naturvärden som är förknippade med dem ska dock delområden med gynnsamma förutsättningar för detta vara föremål för riktade skötselinsatser. Även andra befintliga naturvärden främjas med skötselåtgärder – till exempel frihuggning av naturvärdesträd i form av gammal tall eller grova lövträd.

Eftersom vattennivån i Hertsöfjärden är reglerad är mycket av den naturliga stranddynamiken satt ur spel. Detta motiverar att skötselåtgärder kan behövas för att vidmakthålla den ekologiska funktionaliteten i strandzonen.

Skötselåtgärder

Grundprincipen är att naturen inom reservatet ska lämnas för fri utveckling där inte annat sägs i nedan beskrivna delområden.

Avverkning av träd och annan skötsel kan komma i fråga inom delområden där detta bedöms vara gynnsamt för naturvärdet och bidra till uppfyllande av syftet med reservatet.

I första hand ska allt borttagande av träd ske genom avdödning av de stående stammarna genom ringbarkning eller bläckning. I vissa fall kan avverkning vara aktuellt om det bedöms mer lämpligt. De avverkade träden ska lämnas såsom blivande lågor i skogen. I undantagsfall kan större uttag av träd bli aktuellt varvid uttransport kan komma i fråga. Detta ska i så fall ske med skonsamma metoder, med häst eller fyrhjuling, om de inte kan nås med skogsmaskin från befintliga vägar.

All avverkning och annan avdödning av träd ska göras utifrån bedömning att det bidrar till målet med skötseln, för att säkerställa syftet med reservatet.

Röjningrester lämnas i skogen.

2025-06-12

5.2. Värden för friluftsliv och rekreation

Skötsel mål

Det övergripande målet för skötseln är att ge goda förutsättningar för friluftslivsaktiviteter och naturupplevelser i orörd natur. Ridning i området, långa ridstigar och anlagda ridvägar ska gynnas av skötseln.

Skötselåtgärder

Skogen sköts huvudsakligen med sikte mot naturvårdsmålen ovan, vilket också ger förutsättningar för upplevelsevärden för människor. Ridvägar och stigar röjs vid behov. Träd som fallit över dessa stråk tas bort, men med hänsyn till naturvårdsmålen ska dessa läggas åt sidan där de lämnas kvar i skogen.

5.3. Kulturmiljövärden

Skötsel mål

Kulturarhistoriska lämningar såsom gamla hustomter och stenmurar ska skötas så att de bevaras och synliggörs. Avvägningar mot naturvårdsmålen görs i de enskilda fallen.

Kulturarhistoriska lämningar är markerade på kartan i bilaga 3.

Skötselåtgärder

Stenmurar röjs fram. I övrigt görs bedömning i det enskilda fallet för vilken skötsel som är lämplig för att hitta balansen mellan de olika skötselmålen.

5.4. Anläggningar och information

Skötsel mål

Målet med skötseln är att ge information till besökarna som belyser områdets värden och sevärdheter samt vilka föreskrifter som gäller i reservatet. Området ska vara inbjudande och tillgängligt och de anläggningar som finns ska hållas i gott skick.

De anläggningar som finns är huvudsakligen ridvägarna och stigarna på Kalvholmen. Vid Björkvik på "fastlandet" används en gammal sommarstugedomt som rast- och grillplats med utsikt mot Hertsöfjärden och Kalvholmen.

Reservatets gränser ska vara tydligt markerade enligt nationell standard.

Anläggningarna är markerade på kartan i bilaga 4.

Skötselåtgärder

2025-06-12

Minst en informationstavla sätts upp vid lämplig entré till reservatet. På tavlan ska anges områdets värden, varför det är skyddat, vilka föreskrifter som gäller, vem som är förvaltare samt en karta med områdets gränser, stigar och andra anordningar för besökare. Informationstavla, andra anläggningar och gränsmarkeringar ska ägnas regelbunden tillsyn och underhållas vid behov.

6. Mål och skötsel för delområden

Indelningen av delområden hänvisar till kartan i bilaga 2.

1.

Beskrivning

Varierad barrblandskog med spritt lövinslag, här och var tätare löv. Spår efter f.d. sommarstugor med spridda kulturväxter vid stranden. Skogen är präglad av historiskt skogsbete och har varit öppnare men är nu i en tätande fas där uppväxande löv och gran fyller ut i luckorna.

Delar av området som angränsar mot ridanläggningen kan nyttjas som hästhage/betesmark.

Mål

Fritt utvecklade barrblandskog med stort lövinslag och kontinuerligt ökande andel gamla träd, död ved och andra strukturer av betydelse för biologisk mångfald.

Delar som nyttjas för hästhage/bete ska ha karaktären av skogsbete med bibehållet trädsikt.

Skötsel

Huvudsakligen fri utveckling. Naturvärdesträd såsom äldre tall kan röjas fram/frihuggas efter bedömning att det gagnar syftet med reservatet. Efter tio år utvärderas skötseln och görs en bedömning om det skulle vara fördelaktigt att röja smågranar (< 10 cm) för att gynna löv och tall. Ringbarkning av löv kan utföras i tätare bestånd om det bedöms vara gynnsamt för naturvärdet. Även "vuxna" granar kan tas bort efter utvärdering att det skulle vara gynnsamt för naturvärdet.

Stenmurar röjs fram, vart 5:e år vid behov.

Gamla hustomter lämnas för fri utveckling men kan omvärderas efter utredning om det finns natur- och/eller kulturvärden som skulle gynnas av skötsel.

Avgränsningen av de delar som nyttjas som hästhagar/bete ska ske i samråd med förvaltaren av naturreservatet. En avvägning ska då göras för att ge ut-

2025-06-12

rymme för hästarnas behov samtidigt som befintliga naturvärden inom delområdet fortsatt ska ges förutsättningar att utvecklas.

2.

Havsområde. Inga åtgärder.

3.

Beskrivning

Strandskog med angränsande strandkärr/strandäng. Strandskogen är en lövskog med björk, al, sälg och andra viden m.m. I torrare delar kan visst uppslag av smågranar förekomma. Allmän förekomst av död ved.

Mål

Fritt utvecklad våtmarksmiljö med anslutande strandlövskog.

Skötsel

Fri utveckling. Vart 10:e år röja smågran vid behov.

4.

Beskrivning

Strandlövskog med mycket död ved.

Mål

Fritt utvecklad strandlövskog.

Skötsel

Fri utveckling.

5.

Beskrivning

Lövsumpskog och strandsumpkärr. Lövskogen är genomgående ung. Död ved förekommer, men i nuläget i mindre omfattning.

Mål

Fritt utvecklad strandlövskog med anslutande kärr. I takt med att skogen åldras ökar naturvärdet, bland annat genom att andelen död ved blir högre i och med självgallring.

Skötsel

Fri utveckling. Vart 10:e år röja smågranar i de torrare delarna av området, vid behov. Ringbarkning av lövträd kan ske efter utvärdering att det skulle vara gynnsamt för naturvärdet.

6.

2025-06-12

Beskrivning

Barrblandskog med visst lövinslag. Skogen är ung-medelålders med liten andel strukturer som är förhöjande för naturvärdet. Lövinslaget, vissa fuktigare partier och ställvis förekomst av död ved är dock företeelser som är gynnsamt för artinnehållet. Trädslagsfördelningen varierar något över området med bland annat ett mer renodlat tallbestånd i den norra delen.

Mål

Äldre skog med bra trädslagsblandning, där andelen löv och tall ska bibehållas eller ökas. På sikt ska även den döda veden öka.

Skötsel

Skogen ska lämnas att åldras naturligt. Naturvärdesträd såsom äldre tall kan röjas fram/frihuggas efter bedömning att det gagnar syftet med reservatet. Efter tio år utvärderas skötseln och görs en bedömning om det skulle vara gynnsamt att röja smågranar (< 10 cm) för att gynna löv och tall. Ringbarkning av löv i tätare bestånd och/eller "vuxna" granar kan ske efter utvärdering att det skulle vara gynnsamt för naturvärdet.

7.

Beskrivning

Lövskog med ställvis visst inslag av gran. Skogen har delvis sumpskogskaraktär i anslutning till strand och den bäck/dike som mynnar i fjärden. Delvis gammal kulturmark som idag är igenvuxen.

Björkvik är ett område med före detta fritidshusbebyggelse vid stranden. Området är idag igenvuxet med lövskog. På en av tomterna kvarstår dock rester av stugetableringen, vilken idag fungerar som grillplats på en udde med utsikt ut mot fjärden (markerat med X i kartan i bilaga 4).

Mål

Fritt utvecklade, lövdominerade skogar med stor andel död ved. Graninslaget ska vara högst 10 % i genomsnitt.

Skötsel

Fri utveckling. Vart 10:e år röja smågranar i de torrare delarna av området, vid behov. Uttag av större gran och/eller ringbarkning av lövträd och gran kan ske efter utvärdering att det skulle vara gynnsamt för naturvärdet.

Grillplatsen vid Björkvik röjs vid behov, där även utsikten mot vattnet kan främjas.

8.

Beskrivning

2025-06-12

Tät och ung lövdominerad skog uppkommen efter avverkning.

Mål

Ren äldre lövskog med stort inslag av död ved.

Skötsel

Fri utveckling, förutom att vart 10:e år röja bort all uppkommen smågran vid behov. Enstaka äldre granar som finns i beståndet sparas.

9.

Beskrivning

Igenväxande f.d. odlingsmark med luckig-halvöppen lövskog och buskar.

Mål

Fritt utvecklade lövskog.

Skötsel

Lämna pågående igenväxning att fortgå i naturlig succession. Röja smågran vart 10:e år, vid behov. Efter 20 år utvärderas skötseln för att se om inriktningen behöver justeras för att ligga i linje med syftet med reservatet.

10.

Beskrivning

F d strandsumpkärr som genom landhöjningen börjar torka upp. Idag bestående av tät och ung lövskog där självgallring börjar producera död ved.

Mål

Fritt utvecklade fuktig lövskog. I takt med att skogen åldras ökar naturvärdet, bland annat genom att andelen död ved blir större i och med självgallring.

Skötsel

Fri utveckling.

11.

Beskrivning

Grandominerad äldre skog med väl utvecklad struktur som är gynnsam för naturvärdet.

Mål

Naturskog som med stigande ålder får allt högre naturvärde.

Skötsel

Fri utveckling.

2025-06-12

12.Beskrivning

Artificiellt uppbyggda kullar av schaktmassor. Vegetationen är en gles och luckig lövskog över ett fältskikt som präglas av näringsrika förhållanden med brännässlor, hundkex etc.

Mål

Varierad skogsmiljö med mycket löv. Området kan lämpa sig för att utveckla rekreativa värden.

Skötsel

Området lämnas tills vidare till fri utveckling. Efter 20 år utvärderas skötseln för att se om inriktningen behöver justeras för att ligga i linje med syftet med reservatet.

Om områdets potential för rekreativt och/eller hästanknutet nyttjande aktualiseras dessförinnan kan inriktningen anpassas på lämpligt sätt för detta. Till exempel för att utveckla området som utflyktsområde, ridområde eller som betesmark. I så fall ändras skötseln så den blir anpassad efter den nya inriktningen.

13.Beskrivning

Kråkören.

Betesmark med löv i kantzoner och dungar. En stenmur finns i kanten.

Mål

Öppen betesmark med inslag av lövträd.

Skötsel

Hästabete. Stenmuren röjs fram, vart 5:e år vid behov.

14.Beskrivning

Lövsumpskog och f.d. strandsumpkärr som genom landhöjningen börjar torka upp. Lövskogen är genomgående ung. Död ved förekommer, men i nuläget i mindre omfattning.

Mål

Fritt utvecklad lövskog med anslutande kärr. I takt med att skogen åldras ökar naturvärdet, bland annat genom att andelen död ved blir högre i och med självgallring.

Skötsel

2025-06-12

Fri utveckling. Vart 10:e år, vid behov, röja smågran i de torrare delarna av området.

15.Beskrivning

Lövsumpskog och strandsumpkärr. Lövslogen är genomgående ung. Död ved förekommer, men i nuläget i mindre omfattning.

Mål

Fritt utvecklade strandlövsskog med anslutande kärr. I takt med att skogen åldras ökar naturvärdet, bland annat genom att andelen död ved blir högre i och med självgallring.

Skötsel

Fri utveckling. Vart 10:e år, vid behov, röja smågran i de torrare delarna av området.

16.Beskrivning

Vallvik.

Gammal odlingsmark som nu växer igen med främst löv längs diken och i kantzoner. Området har idag en halvöppen karaktär men kommer om naturliga processer tillåts fortgå att tätas alltmer och utvecklas till en sluten lövskog. Man kan förutse att gran kommer att växa in i beståndet och konkurrera ut lövet på sikt.

Mål

Lövskog med ökande andel död ved.

Ett alternativt mål kan vara att området ska fungera som betesmark. Omställning till det ska i så fall ske efter bedömning i förhållande till reservatets syften.

Skötsel

Pågående igenväxning tillåts fortgå. Uppväxande gran röjs bort vart 10:e år, vid behov. Efter 20 år utvärderas skötseln för att se om inriktningen behöver justeras för att ligga i linje med syftet med reservatet.

17.Beskrivning

Relativt ung och gles blandskog utan tydligt inslag av naturvärdeshöjande strukturer – förutom lövträden som ger området en viss potential. Området har använts till skogsbyte i senare tid och vegetationen präglas delvis ännu av denna påverkan.

2025-06-12

Området kan nyttjas som hästhage/betesmark,

Mål

Tills vidare blandskog som med stigande ålder kommer att få ett högre naturvärde. Alternativt, om området brukas som hästbetesmark, kan det glesas ur på lämpligt sätt för att kunna fungera till det syftet. En avvägning ska då göras för att ge utrymme för hästarnas behov samtidigt som naturvärden knutna till trädsiktet fortsatt ska ha utrymme.

Skötsel

Fri utveckling. Efter 10 år görs en utvärdering för att avgöra om införandet av aktiva skötselinsatser skulle vara gynnsamt för naturvärdet.

I det fall området, eller delar därav, används till hästbete, kan trädsiktet glesas ut.

7. Uppföljning av mål och skötselåtgärder

En uppföljning av skötsel mål och skötselåtgärder med utgångspunkt från reservatets syfte ska ske vart tionde år. Planens ingående mål och utfallet av genomförda åtgärder ska då ses över. Om uppföljningen visar att det är nödvändigt med avseende på reservatets syfte ska berörda skötsel mål och åtgärder ändras så de blir ändamålsenliga.

8. Källhänvisning

Artportalen. Uttag 2025-03-04

Luleå kommun. 1991: *Detaljplan för Kalvholmen, PL 075.*

Luleå kommun. 2000: *Naturvårdsplan Luleå.*

Luleå kommun. 2020: *Grönplan Luleå.*

Pelagia. 2025: *Naturvärdesinventering vid Björkbacka, Luleå kommun 2024.*

Westerberg, S. 1991: *Kalvholmens flora.*

Westerberg, S. 2019: *Naturvärdesinventering av Kalvholmen, Lövskatagrundet, Kråkören och Vallvik.* Westerbergs Naturinventeringar.

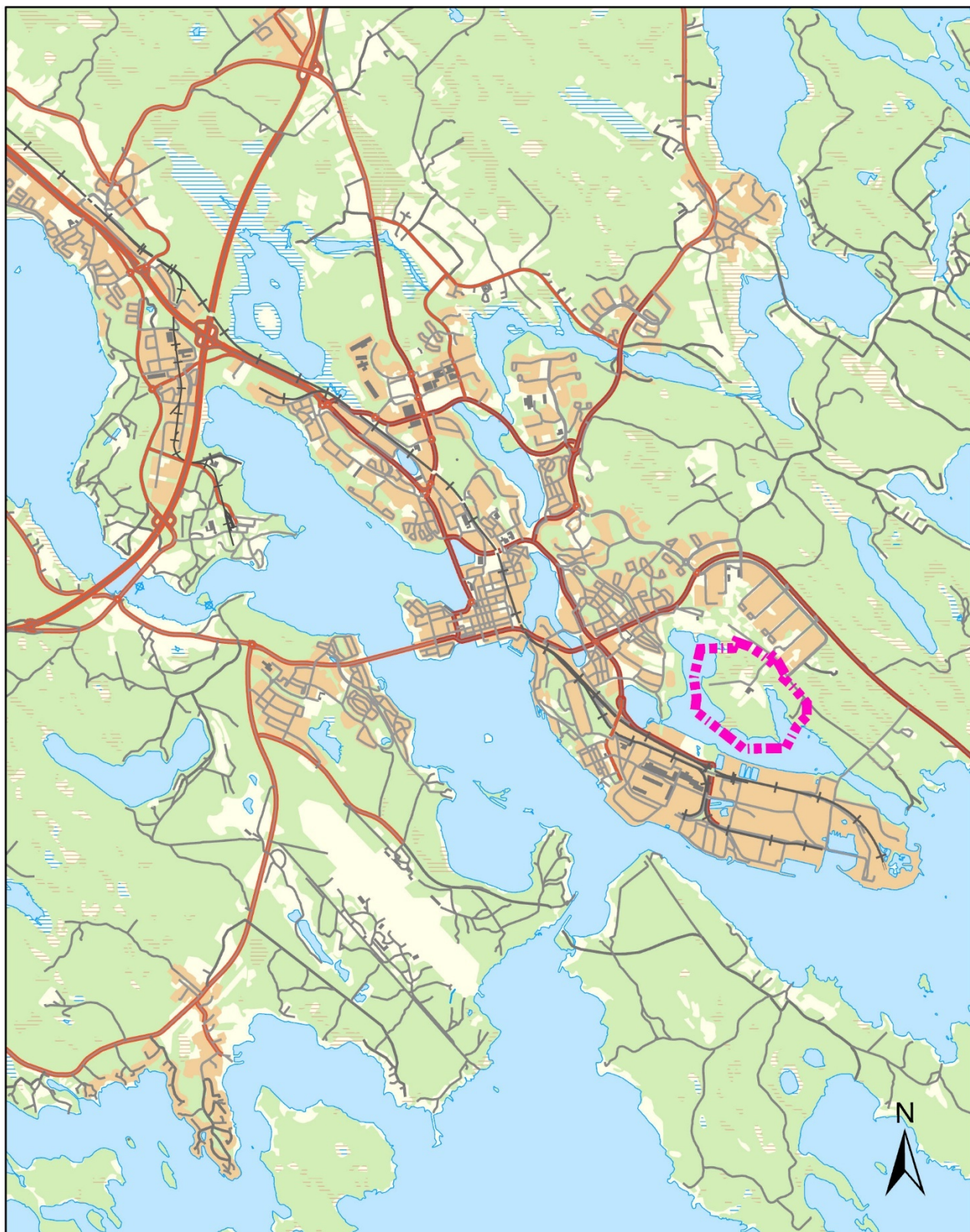
Spansk, Ö. 2013: *Lövskogsbiotoper på Hertsölandet med omnejd.* Luleå kommun.

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta med skötselområden
3. Karta med kulturhistoriska lämningar
4. Karta med anläggningar och information

Bilaga 1

Översiktskarta

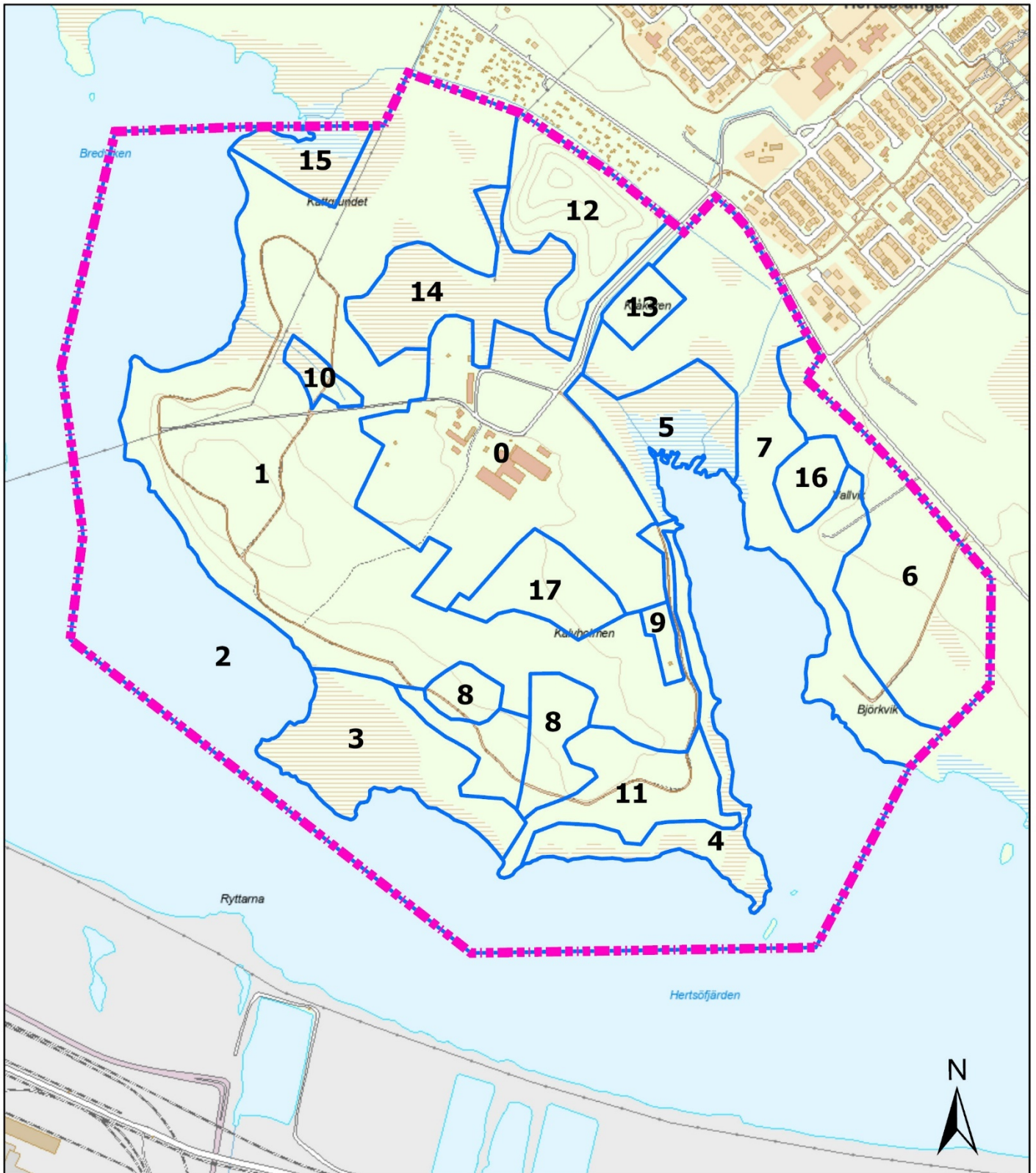
 Gräns för naturreservatet Kalvholmen

0 1,25 2,5 5 Kilometer

Bilaga 2

Skötselområden

 Gräns för naturreservatet Kalvholmen

 Skötselområden

Bilaga 3

Kulturlämningar

 Gräns för naturreservatet Kalvholmen

Kulturlämning

 F d gårdstomter

 Stenmur

Bilaga 4

Anläggningar och information

 Gräns för naturreservatet Kalvholmen

 Ridvägar

 Ridstigar

 Övrig stig

 Grillplats

 Möjlig plats för Informationstavla

0 0,5 1 Kilometer